

IZHAJA VSAK DAN

Čudil ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih sobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasiilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 3-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. - Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Poslanska zbornica.

DUNAJ 28. (Izv.) V parlamentu je bil danes čuden dan. Celotno seje je izpolnilo par uslužbških govornikov, a to ne pri debati v razpravi se nahajajoče predloge o uvedbi davka na šumeča vina, temveč pri stvarnih popravkih. Dogodil se je slučaj, da se je v parlamentu utaboril parlamentarni § 19 za cel dan. To znači direktno zlorabo parlamentarnih običajev in poslovniških pravic. Toda, da se je zamoglo to zgoditi, niso temu krivi toliko Rusini, ki imajo pravico posluževati se vsakega obstrukcijskega sredstva, ki jim je na razpolago, temveč t. zv. stranke večine, ki trpijo te dogodke, oziroma nimajo poguma, da bi vstvarile redne in zdrave razmere. Pečajo se raje s tajnimi posvetovanji, na katerih razpravljajo, kako bi z nasiljem strli rusinsko obstrukcijo, mesto da bi skrbeli za stvarni potek debate.

Dogovori glede nasilnega udušenja rusinske obstrukcije niso dovedli dosedaj še do nikakega pozitivnega sklepa in to že zato ne, ker bi bil vsak uspeh negotov. V avstrijskem parlamentu se namreč z nasiljem ni igrali, ker je vse polno s smrdnikom napoljenih sodov.

Nemci so porabili danes priložnost, da so se odkrižali silno neprijetne jim zadeve. Pod pretvezo, da hočejo delovati na neovirani potek razprav o finančnih predlogih, delujejo namreč na to, da bi se preprečila otvoritev debate o odgovoru ministrskega predsednika grofa Stürgkha na interpelacijo Čehov radi uvedbe komisarijata na Češkem in so baje pridobili za to že mnogo pristavev, posebno pa grofa Stürgkha samega.

Eso je prišlo: Rusini, ki so sedaj po ostrili svoje obstrukcijsko postopanje, so danes izjavili, da nikakor ne pripuste rešitve finančnih predlogov, dokler ne bo rešeno vprašanje galiske deželnozborske volilne reforme v njihovem smislu.

Jutri pride na Dunaj cesarski namestnik Korytowski, nakar se prično z Rusini pogajanja, o katerih pa vlada v parlamentu precej pesimistično naziranj. Vsekakor se je situacija v parlamentu precej poslabšala.

Zbornica danes še ni prišla do glasovanja o šampanjski predlogi, in se zgodi to šele jutri. Konec seje se je razpravljalo o najnem predlogu poslanca Povšeta glede ustanovitve tovarna za umetna gnojila. Nujnost je bila sprejeta.

V naslednjem podajamo sejno poročilo: Zbornica je danes nadaljevala debato o predlogi glede uvedbe davka na šampanjec. Poslanec Stözl je predlagal konec debate, kar je bilo tudi sprejeto. Poslanca Niedrist in Freisler sta resignirala na svoje govore, nakar so se pričeli stvarni popravki. Rusin Lewicky je govoril skoro dve uri. Po njegovem govoru je Rusin Zahrajkiwicz z ozirom na ob 3 popoldne sklicano sejo proračunskega pododseka, predlagal, naj se seja poslanske zbornice zaključí. Predlog je bil odklonjen. Ob 3-45 popoldne je pričel govoriti rusinski poslanec Onyszkiwycz.

Posl. Onyszkiwicz je končal svoj trirurni govor k stvarnim popravkom ob 4-45 popoldne, nakar sta govorila na kratko še rusinska poslanca Singalevič in Trylowsky. Po skiepnem govoru manjšinskega poročevalca je bila razprava prekinjena. Konec seje je poslanec Povšeta utemeljeval svoj nujni predlog glede ustanovitve državnih tovarna za umetna gnojila. Nujnost je bila sprejeta in predlog izročil kmetijskemu odseku.

Seja je bila končana ob 6-45 zvečer. Prihodnja seja jutri.

Interpelacija poslanca Matka Mandiča in tovarišev.

DUNAJ 28. (Izv.) Poslanec Matko Mandič in tovariši so vložili danes na trgovinskega ministra dr. Schusterja interpelacijo radi znane odredbe c. kr. pomorske vlade v Trstu, s katero se dovoljuje častnikom trgovinskih mornaric iz Nemčije, Italije in Grškega vstop v avstrijsko trgovinsko mornarico.

Nujni predlog za podporo istrskim slovanskim občinam.

DUNAJ 28. (Izv.) Istrski slovanski poslanci dr. Laginja, prof. Mandič in prof. Spinčić so vložili danes obširen in utemeljen nujni predlog za podporo slovanskim občinam Istre, ki so letos silno trpele vsled suše, toče in drugih vremenskih nezdov. Poslanci tudi energično zahtevajo, naj vendar enkrat že prenehajo oblast s svojimi škandali pri sestavi podatkov od strani občin, katere morajo z velikim aparatom dokazati, da je dotične občine v resnici zadela velika nesreča in da so v resnici potrebne nujne pomoči.

Izseljeniški škandali v proračunskem pododseku.

DUNAJ 24. (Izv.) Proračunski pododsek je danes nadaljeval razpravo o izseljeniških škandalih. Navzoča sta bila notranji minister Heindold in trgovinski minister Schuster.

Najprej je predsednik, poslanec Steinwender prečital pismo dvornega svetnika v trgovskem ministertvu in sedanjega generalnega reprezentanta „Hamburg-Amerika Linie“ na Dunaju, Weix Glona, v katerem ta zatrjuje, da je svoječasno prejel privatno pismo „Hamburg-Amerika Linie“ o oni ponudbi braziljanske vlade, ki je pozneje dovedla do brezplačnega prevažanja izseljenec, ker so bili ti, liki sužnji izročeni oblastim in gospodarstvu raznih špekulantov.

Na vprašanje nekaterih poslancev je odgovoril trgovinski minister dr. Schuster, da je prišel dne 24. oktobra Weix-Glon v trgovinsko ministertvo in zaprosil za dovoljenje, da poda o aferi „Canadian Pacific“, v kolikor je sam prizadet, osebno pojasnilo. Z Weix-Glonom se je nato sestavil protokol, v katerem Weix-Glon pravi: „Canadian Pacific“ je stavila njemu kot takratnemu predsedniku ladjeplovnega odseka, v letih 1909—1911, ponudbe glede koncesije in je obenem izjavila, da je pripravljena k najdalekosežnejšim koncesijam. A on je vse te ponudbe odklonil, ker je izprevidel nevarnost družbe za Avstrijo. Sporočil je to tudi takratnemu ministru dr. Weisskirchnerju, ki je odobraval njegov nastop. Weix-Glon pa priznava, da je o ponudbi „Canadian Pacific“ družbe obvestil tudi „Hamburg-Amerika Linie“. — K temu protokolu pripominja dr. Schuster, da ni v aktih ničesar, kar bi dokazovalo Weix-Glonove trditve in da se dr. Weisskirchner ne spominja, da bi mu Weix-Glon o tem kdaj kaj pripovedoval.

Sekcijski šef Riedl je nato navajal vzoke, kakaj je vlada vendarle podelila „Canadian Pacific“ koncesijo. Za vlado da je bila merodajna pri tem povzdiga mednarodne veljave tržaškega pristanišča. Riedl je tudi izjavil, da je prišel takoj do dovolitvi koncesije „Canadian Pacific“, Weix-Glon, ki je bil takrat že penzioniran in reprezentant „Hamburg-Amerika Linie“, k njemu in mu čestital k uspehu. Rekel je tudi, da bi bila „Hamburg-Amerika“ družba pripravljena, pod enakimi pogoji, prevzeti linijo Trst—Boston. A on ga je opozoril, da bi se morala „Hamburg-Amerika Linie“ podvreči strožji kontroli glede prevažanja vojaških obvezancev, s čemer je bil Weix-Glon čisto zadovoljen, dočim je par dni pozneje imenom družbe to vladno zahtevo smešno zavrnil.

Iz Riedlovih izjavanj izhaja, da vlada sumi, da je Weix-Glon forsiral kampanjo proti „Canadian Pacific“ iz enostavnih konkurenčnih ozkrov.

Poslanci so postopanje Weix-Glona ostro kritizirali in konstatirali, da gre, v kolikor se tiče njegovih slikov z Grünhotom, tudi tu najbrže za jako kočljivo denarno vprašanje. Na tozadevno vprašanje, je dr. Schuster odgovoril, da vlada ni dobila od „Canadian Pacific“ niti vinarja za dispozicijski fond. Na vprašanje poslanca Duličiča, koliko je resnice na tem, da eksistira seznan podkupljenih poslancev, dr. Schuster izjavil, da o oficijalni eksistenci tega seznamka ni ničesar znanega.

Nato je bil prečitan protokol s pričetnikom cele kampanje, znanim Grünhotom. Ta je izjavil, da je pričel s kampanjo vsled nekega pogovora v hotelu „Bristol“ med dvema ravnateljema v „Canadian Pacific“. Priznava, da je podal na vojno ministertvo ovadbo, in da je bil v zvezi tudi s drugimi uradi, noče pa povedati niti imena niti uradov. Grünhot izrecno izjavlja, da je prišel k njemu neki posredovalec sekcijskega šefa Riedla, ki mu je ponujal visoko odlikovanje, če ustavi svojo kampanjo proti „Canadian Pacific“. Izpovedal je tudi, da mu je družba ponujala več milijonov, če je izroči koncept svoje ovadbe in se za 6 mesecev izseli iz Evrope.

Dalje izjavlja, da je izvedel tudi o tajnih pogajanjih družbe z nekimi ogrskimi ministertvom, noče pa povedati imena onega ministra.

Poslanci radi tega sumijo, da Grünhot moralčno ni posebno dobro kvalificiran in so zahtevali, da se prečita policijsko poročilo o obnašanju Grünhuta in njegovem privatnem življenju. Heindold je tej želji vstregel v posebni tajni seji. Na prihodnji pododsekovi seji se prično podrobno o škandalih „Canadian Pacific“ družbe.

Naše poročilo temelji na podlagi oficijalnega poročila, ki je bilo danes izdano in v katerem je mnogo zamolčanega. Koliko

da je zamolčanega, je razvidno iz tega, se je neki poslanec izrazil napram našemu poročevalcu, da tako umazanih stvari, o kakršnih se razpravlja sedaj v proračunskem odseku, v Avstriji še ni bilo.

Sklicanje delegacij.

BUDIMPEŠTA 28. (Kor.) Jutrišnji uradni list priobči lastnoročno cesarjevo pismo glede sklicanja delegacij za 18. novembra t. l.

Ogrski finančni minister Teleszky v avdijenci.

BUDIMPEŠTA 28. (Kor.) Ogrski finančni minister, pl. Teleszky, je odpotoval danes na Dunaj in bo sprejet od cesarja v avdijenci. Finančni minister predloži v četrtkovi seji poslanske zbornice proračun za prvo polletje 1914.

Odprava regentstva na Bavarskem.

MONAKOVO 28. (Kor.) Kakor se zatrjuje, bo vladna predloga glede rešitve regentskega vprašanja predložena deželnemu zboru že na današnji seji. Razprava o predlogi se prične v najkrajšem času, tako da bo rešeno vprašanje že v najkrajšem času.

MONAKOVO 28. (Kor.) Vladna predloga glede odprave regentstva se glasi: Člen II. § 21. ustavne listine z dne 26. maja 1818. dobi sledeči pristavek: Če nastopi državna uprava radi kake telesne napake kralja, ki ga ovira na izvrševanju vladarstva, in če tekom 10 let ni nobenega izgleda, da postane kralj vladarsko zmogen, proglasi lahko regent regentstvo za končano in prestol za izpraznjen. Deželni zbor se mora nemudoma sklicati. — Slede podpisli vseh ministrov.

Ruska дума.

PETROGRAD 28. (Kor.) Duma se je sešla danes k novemu zasedanju.

Politični preobrat na Špankem.

MADRID 28. (Kor.) V nekem razgovoru z bivšim ministrskim predsednikom Romanesom, je izjavil novi ministrski predsednik Dapo, da hoče novi kabinet v mednarodni politiki popolnoma slediti prejšnjemu.

MADRID 28. (Kor.) Pri sestavi kabineta se je izvršila mala sprememba: marki del Vadillo prevzame justični, Vogharte pa delavski portfelj.

BARCELONA 28. (Kor.) Ker je policija prepovedala radikalnem zborovanju, so pristahi Lerrouxa priredili velike demonstracije. Policija je bila skoro brez moči. Padlo je tudi več strelav.

Državljska vojna v Mehiki.

BERLIN 28. (Kor.) Wolffov urad poroča iz Veracruz: Feliks Diaz je naprosil večeraj ameriški konzulat za varstvo in je bil nato sprejet na krov neke ameriške topničarke.

NEW YORK 28. (Kor.) Iz Mehike se poroča: Uporniki so v bližini San Salvadorja v provinci Zazapas pognali neki vojaški vlak z dinamitom v zrak. 18 vojakov je bilo ubitih, veliko nevarno ranjenih.

Vprašanje orijentalških železnic.

Najnovejši konflikt med avstro-ogrsko monarhijo in Srbijo je srečno rešen. Berchtold je dosegel svoj namen, Srbija je odpiklala svoje čete za albanske meje, kar jih je določila londonska poslaniška reunija. Pa, četudi ta najnovejši dokaz „naklonjenosti“, ki jo goje oficijelni krogi monarhije napram Srbiji, ne bo v ničemer vplival na razvoj bodočega razmerja med obema državama, v kolikor je to odvisno od srbskih državnikov, s tem še nikakor niso odstranjene vse ovire za bodoče dobro razmerje med Avstro-Ogrsko in Srbijo. „Neue Freie Presse“ je sicer te dni pisala, da bodoče delegacije pokažejo, da avstrijski narodi ne goje nikakega nasprotstva do Srbije. To je popolna resnica in za to razkritje pač ni bila potrebna šele „Neue Freie Presse“. Narodni monarhije — vsaj v ogromni večini — pač ne goje nikakega nasprotstva do Srbije; nasprotno; žele si žnjo kar najboljšega razmerja. Toda soditi po dosedanjih izkustvih, so oni, ki vodijo zunanjo politiko Avstro-Ogrske, ravno nasprotnega mnenja. Zato je povsem opravičen strah, da oride pri reševanju med Avstro-Ogrsko in Srbijo vsečin vprašanj do novih razburjenj in konfliktov. Vprašanja, ki se imajo že rešiti, so sicer le gospodarske naravi, toda gospodarstvo in politika sta pač tako tesno združena, da ni mogoče rešiti enega od drugega. Pred vsemi prihaja tu vpoštev vprašanje orijentalških železnic in priključitev srbskih železnic na bosansko.

O orijentalških železnicah piše Saint-Brice v pariškem „Journalu“: „Med vsemi balkanskimi vprašanji, ki še čakajo rešitve, ne povzroča nobeno toliko mednarodnih

težkoč, kakor vprašanje orijentalških železnic. Da se to prav rzume, treba znati, da se v tem vprašanju reasumira vse, kar more Avstro-Ogrska še rešiti od svoje nekdanje balkanske politike in vsa nada bodočnosti.

Znano je, kako je v zadnjem času izgledala ta politika, ki je izražena v prosluli formuli „Drang nach Osten“ — siljenje na Vzhod. Po Hohenzollernihh pregnana iz Nemčije, se je habzburška hiša obrnila proti Egejskemu morju. Bila je velika sposobnost Bismarcka, ki je vdahnila to novo orijentacijo, ki je izbrislala želje po osveti za Sadovo, ter privezala Avstrijo na Nemčijo tem tesneje, ker je predstraža germanizma na Balkanu bila v konfliktu s Slovanstvom, torej z Rusijo. Od leta 1878. dalje so pogledi Avstro-Ogrske obrnjeni na Solun.

V kaki meri so dogodki zadnjih mesecev vplivali na to politiko? Nade za teritorialno ekspanzijo so uničene. Bodočnost Balkana je sedaj v rokah balkanskih držav in tudi ostane tako. Ali je s tem rešeno, da je partija definitivno izgubljena? Nikakor ne! Brutalno osvajanje je zastarelo. Zahteva toliko energije, kolikor je morejo razviti le mlade države, ki še niso trpele pod slabšim uplivom napredujoče civilizacije in katerih edini vir je moč. Veseli imajo druga sredstva in druge cilje. To, kar hočejo one pred vsem, ni razširjanje vlasti, temveč razvoj kupčije. Njih crožje ni puška, ampak kovčeg. Njih cilj je razvoj interesnih sfer in ekonomično razširjenje.

Ta program je imela Avstro-Ogrska že pred krizo leta 1912. Habzburžani so si znali zagotoviti dva aduta: protektorat katoličanov in železnice. Četudi jih sedaj križa srbska trobojnica, ti aduti niso ničesar izgubili na svoji vrednosti. Videli smo, s kako energijo je Avstrija razvijala svojo vertikalno politično akcijo v albanskem vprašanju. Manj očitno, a morda še živahnije je bilo njeno delovanje v vprašanju železnic. Glavna žila polotoka, prog, ki družijo srca Evrope s Solunom preko Niša, Vranje in Skoplje, s stransko progjo iz Soluna v Niš, je last družbe orijentalških železnic, pri kateri so bili avstrijski kapitali močno zastopani. V zadnjem mesecu so na ravno tako vztrajeli, kakor odločno način dobili v roke večino delnic te družbe.

Avstrija ima torej efektivno kontrolo nad velikimi prometnimi potmi nove Srbije. V tem je nevarnost položaja in potreba pametnega sporazuma, brez katerega morremo pričakovati najtežjih komplikacij. Ta sporazum je možen in celo lahek, ako bosta obe stranki imeli dobro voljo, ker njiu interesi si nikakor niso protivali. Srbija ima pred vsem strategične, Avstro-Ogrska pa gospodarske interese. Ti interesi se morejo spraviti v soglasje, a pod pogojem, da vsaka stranka prizna nasprotno interese. Do tega pride, ako bo hotela Srbija zakleodovati odkupno politiko, in če se ne bo Avstrija branila dati potrebnih garancij za neobhodno potrebno neodvisnost. Med tema dvema ekstremoma se mora doseči sporazum, od katerega je odvisen mir.

Tako francoski publicist. K tem izvajanjem se še povrnemo.

Domače vesti.

Imenovanje. Naš rojak gospod Jaromir Dolenc s Proseka je imenovan provizoričnim bosensko-hercegovskim arhitektom in asistentom v XI. plačilnem razredu pri dež. vladi v Sarajevu. Čestitamo.

Imenovanje. Za računskega revidenta je imenovan dosedanji računski oficijal pri pomorski vladi v Trstu, Fran Maček.

Himen. V soboto se je poročil gospod Fortunat Mikuletič z gospodično Valerijo Škrinjarjevo. Bilo srečno!

Ljubljanskemu „Coda del Diavolo“. Niti oddaleč nam ne prihaja na misel, da bi se resno bavili z listom, ki so mu razne „Vodiške Johance“ in njihova telečja kri vir vse njegove „neodvisne politike“. Bilo bi nevredno resnega lista. Zato mu tudi prav radi privoščamo vso ono „priljubljenost“ in vse ono „puljenje zanj“, s katerim si v vsaki številki posebej dela svojo židovsko reklamo, in prav tako tudi ves oni „vpliv“, ki ga baje uživa vsled svoje škandalografije. Zato se tudi prav nič ne čudimo, da ob taki silni konkurenci kar ne more uspevati — „Pika“. Popolnoma umljivo pa je tudi, da mora v takem listu izgubiti tudi najresnejša stvar vso svojo resnost in se pretvoriti ali v neslan dovtip ali pa kar naravnost v prostaško nesramnost. Najboljša stvar, če se je polasti tak list, se mora ogabiti poštenim in resno mislečim ljudem in revežem tisti, kogar bi hvallili tak list! Tako je tudi še vselej, kedar je ta list hotel resno izpregovoriti o tržaških razmerah, vsa njegova

„resnost“ je pomenjala le prostaško zabavljanje in psovaje. K svojim prejšnjim takim lunastvom je dodal te dni zopet novo.

V „Edinosti“ je bilo v nedeljski številki kratko konstatirano, da so v Trstu ob priliki praznovanja stoletice bitke pri Lipskem nekateri „znani junaki“ nekoliko podemonstrirali. Dopolnilnik je hotel konstatirati to, češ, da se ne bo mislilo, da je v Trstu kar preko noči postalo vse „patrijotično“.

Kdor pozna laškoliberalno kamoro v Trstu, in kdor pozna snovanje in delovanje nje-nega najskrajnejšega krila, pač ve, da po-menja iredentizem teh ljudi obenem tudi najstrupenejše sovraštvo proti nam tržaškim Slovincem. Demonstracija ob priliki one slavnosti je bila le zato tako ponižna, ker se slavnosti niti oficijelno niti neoficijelno niso udeležili tržaški Slovenci; a bila bi pa gotovo vzvihrala z vsemi silami, ko bi bili pri slavnosti sodelovali Slovenci. Ker pa je dopisnik „Edinosti“ posebno vsled hinav-skega zaviljanja kamoraškega časopisa, ki je ob priliki one slavnosti hlinilo toliko in toliko avstrijskega patrijotizma, dočim se v resnici zmeni za prav toliko, kolikor za lanjski sneg, kar tudi očitno kaže ob dru-gih prilikah, konstatiral one pohlevne de-monstracije, je ljubljanski „Coda del Dia-voło“ izpustil v svet med drugimi svojimi Johancjadami tudi to-le:

„Studi se nam početje „Slovenca“, ki denuncira rodne brate, samo da stranko, ki jo zastopa, priporoči navzgor, enako se nam pa tudi početje tržaške „Edinosti“, ki si ne more kaj, da se ne bi pri vsaki priliki posluževala proti Italijanom najpodej-šega sredstva v političnem boju — denun-ciranja. Tržaški Italijani se niso navduševali za lipške slavnosti — in to je njihova stvar; oni so baje (kakor čitamo v „Edinosti“) celo malo demonstrirali proti proslavi v Trstu in to bi bila po našem mnenju k več-jemu — stvar policije. Pa ta demonstracija je bila najbrže zelo nedolžna, ker ni bili nihče aretirani in niti v nemških denuncijan-skih listih nismo ničesar čitali o tem in zato se je oglašila stara denuncijantinja „Edinost“, ki hoče biti bolj policijska od policije same in je — po več kot osmih dneh! — priobčila ostudno notico, radi ka-tere njeni uredniki sicer ne bodo dobili odli-kovanj, pač pa bodo Italijani s še večjim zaničevanjem govorili o slovenskem narodu kot o narodu denuncijantov, ki si upa voditi boj z njimi samo kot — policijska pred-straža. Sramotno je to početje „Edinosti.“

Da bi bil močlal! Ali ni vendar naj-večja blamaža, če mora tisti, ki očita komu denuncijantstvo, v odgovor na svoja očitanja čuti besede: „Pometaj pred svojim pragom, saj si sam denuncijant, da večjega ni lahko dobiti!“ Pro-simo samo! V isti številki, na isti strani, samo nekoliko vrst prej, pri-občuje list, ki očita nam denuncijantstvo, sledečo vest:

„Heil Allddeutschland!“, so kri-čali zadnje nedelje nekje v bližini Sv. Ož-balta v Dravski dolini nemški turnerji iz Maribora, Marenberga in Prevalj. Imeli so tam neke vaje, katere so zaključili s „heil Allddeutschland“-klici. Težnja za „Alld-deutschland“ je protidnastična, ker je njen ideal Hohenzollern in tudi protialavstrijska, saj ne vsebuje nič drugega kot željo: proč od Avstrije! In vendar! Nobena oblast se ne gane, ki bi posegla tu vmes. Nemci smejo prosto kričati: Heil Kaiser Wilhelm, heil Allddeutschland, njim se ne zgodi nič.“

Seveda pa to ni denuncijantstvo, dasi-ravno bi se morda našel kak list, ki bi na-pisal kako tako-le vest:

„Studi se nam početje ljubljanskega „Slovenca“, ki denuncira rodne brate, samo da stranka (po „Iblansk“), ki jo zastopa, priporoči navzgor, enako se nam pa tudi početje ljubljanskega „Hudičevega repa“, ki si ne more kaj, da se ne bi pri (!) vsaki priliki posluževal (!) proti Nemcem najpode-jšega sredstva v političnem boju — de-nunciranja. Mariborski, marenberški in pre-valjski nemški turnerji so se navduševali za „Allddeutschland“ in to je njihova stvar; oni so baje (kakor čitamo v ljubljanskem „Hu-dičevem repu“) celo svoje vaje zaključili s „heil Allddeutschland“-klici, in to bi bilo po našem mnenju k večjemu — stvar policije, oziroma orožništva. Pa ti klici so bili naj-brž zelo nedolžni, ker ni bil nihče aretirani in niti v klerikalnih denuncijantskih listih nismo ničesar čitali o temu (!) in zato se je oglašil stari denuncijant, ljubljanski „Hu-dičev rep“, ki hoče biti bolj policijski od policije same in je — po več kot osmih dneh! — priobčil ostudno notico, radi ka-tere njegovi uredniki sicer ne bodo dobili odli-kovanj, pač pa bodo Nemci s še večjim za-ničevanjem govorili o slovenskem narodu kot o narodu denuncijantov, ki si upa vo-diti boj z njimi samo kot — policijska pred-straža. Sramotno je to početje „Dneva.“

In kaj bi sledilo na to? Najmanj 14 dni samih psov in osebnih napadov, dokler se ne bi ljubljanski „Coda del Diavolo“ opietel okoli kake nove „Johance“ ali no-vega „denuncijantstva“ itd. itd. Vsaka nadaljnja beseda o tem listu bi bila preveč!

Orožniki nas ne razumejo! Prejeli smo z dežele: Skoro neverjetno, ali vendar resnično je, da se v zadnjih časih množe slučaji, da se v čisto slovenskih krajih na

Primorskem nastavljajo orožniki nemške na-rodnosti, ki ne znajo niti besede slovensko. Ne samo to, da je ta započeta praksa po § 19 orožniškega zakona protizakonita, marveč je tak orožnik, ki ne razume dežel-nega jezika, za službo popolnoma nezmožen! Kako naj navadni slovenski kmet, ki se mu je pripetila nesreča in nujno rabi orožniške pomoči, orožniku, trdemu Nemcu, ki ga niti besedice ne razume, opiše zločinski dogodek? Tudi z zločincem samim se tak človek v naši deželi ne more razumeti. Ako orožnik, ki ne razume deželnega jezika, more opravljati službo v deželi, potem bi jo lahko tudi mutec, ako zna pisati in čitati.

Ker ima orožništvo važno in dostikrat tudi odločilno nalogo v zelo delikatnih stvar-eh, je treba slične slučaje enkrat za vselej iztrebiti ter v ta namen opozarjati poslance na vsak posamični slučaj. Mari plačujemo davke za vzdrževanje orožništva v to, da nam pošiljajo orožnike, ki bi imeli vzdrža-vati javni red in mir in čuvati naše imetje, pa nas še razumejo ne! Nismo proti orož-niku kakor takemu. Nasprotno: cenimo ga! Ali odločno smo proti zistemu u, ki ga ho-čejo gotove osebe uveljaviti tudi na tem polju. Ne za oficirja ne za orožnika naj bi ne bilo mesta na Slovenskem, ako ne razu-meta našega jezika. Taki ljudje so za službo nezmožni in je to tudi, kakor že omenjeno, protizakonito. Davki so že dovolj občutni in mislimo, da morejo naši poslanci po vsej pravici energično protestirati na kompetent-nem mestu proti takemu zilstemu. Da pa ne bo izgovorov, da ni slov. sposobnih fantov na razpolago za take službe, moramo tu javno pribiti, da naše fante kaj radi odklanjajo, ali pa jih pripravljajo v Bosno. Seveda tam je drug zakon, nego pa pri nas. — Tudi služba je bolj težka in nevarna.

Poznamo nekega orožniškega častnika, ki je živahen Nemec, morda si ta želi takega zilstema. V Gorici bi znal morda kaj več povedati o tem. Tudi se je že govorilo, ko-liko odstotkov da hoče ta gospod imeti na Primorskem orožnikov čisto nemške narod-nosti! Nekdo je pripovedoval o 80%.

V to poklicani naj gledajo, da v inter-esu te važne institucije ohranijo orožništvo med ljudstvom tisti ugled, ki ga je uživalo doslej.

Panslavizem, je v Avstriji slej ko prej tisti bav-bav, ki daje avstrijski notranji in vnanji politiki direktivo. Avstrijski državniki vidijo panslavizem na vseh koncih in krajih. V tem strahu — ali resničnem, ali fingira-nem — se zaletajo na vse strani in pozablj-ajo na avstrijske interese. Vse ogromne iz-gube, ki jih trpita ugled države, nje poli-tična moč in vse nje gospodarsko življenje, ne tehtajo pri naših državnikih toliko, da bi radi njih odnehali od politike boja proti panslavizmu. V imenu tega strahu izvijajo slovenske narode v vnanjem svetu in ozlo-voljajo one v notranjem. Ker pa veljata Ru-sija in Srbija kakor reprezentanta pansla-vizma, slutijo in vohajo povsodi rovarenja teh dveh držav, seveda — proti Avstriji! Vse gonje po nemških listih grede za tem, da sumničijo vsak korak ruskih in srbskih državnikov in da jih stavljajo tudi v zvezo z vsako kretajo avstrijskih Slovanov.

Kako vse drugače, treznejše, pametnejše in za koristi nemške države primernejše so-dijo v Nemčiji. O tudi oni so sovražniki, ljudi sovražniki Slovanstva, ali pri tem vendar niso slepi za svoje interese. V tej nem-ški previdnosti in proračunjenosti je tudi pojasnilo tistih nesoglasij, ki se posebno v zadnjih časih pojavljajo med avstrijsko in nemško vnanjo politiko, pojasnilo za dejstvo, da se nemška diplomacija drži v previdni rezervi, ko avstrijska najglasneje rožlja se sabljo.

Mej tem, ko avstrijski državniki vsak hip groze Srbiji, izrekajo nemški avtorita- tivni listi Srbiji in Rusiji — prizna-nje na korektnem vedenju. Tako piše n. pr. „Norddeutsche Allgemeine Zei-tung“ te dni:

„Velike vrednosti je bil (za ohranitev sporazuma med vlastmi) obisk ruskega mi-nistra za vnanje stvari v Berlinu in njegovo občevanje z nemškimi državniki, na katerih so se vsa o. domatska vprašanja, ki so na dnevnem redu, podrobno, odkrito in z za-dovoljivimi vtisi pretresala. Tudi voditelji srbske politike niso v svoji modrosti prevarili pričakovanj, ki smo jih stavili nanje.“

Kako vse drugače zveni to, nego pa tista večna avstrijska sumničenja. Nemcem v rajhu pač ne kani vida tisti strah pred pau-slavizmom, da ne bi vedeli, da se v deže-lah, kjer se hoče varovati svoje politične in gospodarske interese, ne le nič ne dosega z zbadanjem in sumničenjem, marveč, da si s tem le zapirajo poti!

Nemcem v rajhu so pač preblitu veliki interesi njihove industrije, da bi vodili poli-tično strahu pred panslavizmom, marveč gledajo, da izkoriščajo sebi v pri-log grehe, ki jih stepe gromadi avstrijska diplomacija. Do take pameti ne morejo priti naši državniki.

Trgovcem na znanje. Iz Novakov pri Pazinu (postaja Cerovlje, Istra) nam poro-čajo, da imajo tamošnji vinogradniki 6000 hl belega vina. Vino je tam jako dobro; posebno je na glasu vino iz „Segarskih Drag“. Priporočajo se krčmarjem in trgov-cem z vinom, naj pridejo v Novake.

Iz dežele dvatisočletne kulture se poročajo o sedanjih državnozbornih volit-vah lepe stvari. Da bi se podrobneje bavili s tem stvarim, nimamo prostora, zato naj zopet navezemo nekaj naslovov iz milan-skega „Corriere della Sera“ ponedeljkove številke. „Volitec umorjen v „Mazzari“, „Revolverski strel v Castelvertranu“. (Vse sku-paj nad 30 streliv). „Ustreljen v Regaluto“ (Eden mrtev, več ranjenih). „Pretepi in bom-be na Napolitanem“ (V Giuliano so pre-tepi nekega voliteca do smrti. V Frattama-glore so pristaši kandidata Pezzulla napadli hiše nasprotnikov z bombami. Streljali so se s puškami). „Volitec zaklan“ (v Turinu). „Gostilničar napaden z revolverjem. Areta-cija župnika“. (Župnik je trikrat ustrelil na gostilničarja). V Montevarchi so streljali vseprek. V Certeni so bili hudi pretepi. Posredovati je moralo vojaštvo. „Dva soci-jalistata ranjena v Massi“. Težka poškodba v Massaficigli. „Viharen boj v barijski pro-vinciji. Deček umorjen na ulici“. (V Ruvo so se obmetavali s kamenjem ter streljali iz hiš in po ulicah. Smrtno zadet je bil neki 14letni deček. Vojaštvo je moralo z bajoneti nastopiti. V Andriji so obkladali dva duhov-nika). „Dva kmeta ranjena v Foggia“. V Vil-lanova di Campo San Piero so napadli ob-činsko hišo s kamenjem in so morali prek-initi volitev.

Iz vseh provincij poročajo o volilnih sleparstvih, pretepih, in posredovanih voja-štvah in aretacijah. V Ruvo so pristaši enega kandidata popolaoma blokirali hiše pristašev nasprotnega kandidata, da niso mogli iti na volišče. Kdor se je upal iz hiše, je bil tepen. V Calvecchio di San Donà so hoteli udreti na volišče in razbiti volilno žaro. Take ali podobne vesti prihajajo iz večine volilnih okrajev. In to je potem tista kulturalnost, ki naj bi se je učili menda mi od Itali-janov!

Iz Sv. Ivana. Lep vir dohodkov po-družnic CMD so proslave in veselice, ki jih prirejajo podružnice. Težko je dandanes priti drugače do denarja, a naša dična Družba prosi in potrebuje podpore. V Sv. Ivanu se je ustanovil odsek, ki bo redno prirejati predstave in sicer izključno v na-rodne namene. Prva predstava bo običajna „Mlinar in njegova hči“ dne 1. no-vembra; druga Meškova „Mati“ dne 30. novembra. V igrah nastopajo dobro znani svetoivanski diletantje, ki nesebično in dra-gevolje sodelujejo v tak nameni. Od Sveto-ivančanov pa pričakujemo, da bodo pose-čali te predstave v velikem številu, ter tako pomagali do lepega moralnega in materijal-uspeha!

Volitve v tržaško inženirsko komoro razveljavljene. Z Dunaja se poroča, da v kratkem izda ministristvo za javna dela od-lok, s katerim se razveljavljajo volitve v tržaško inženirsko komoro in razpisujejo nove volitve.

Našla se je domovnica, glaseča se na ime Karoline Černetič. Lastnica jo dobi v našem uredništvu.

Predavanje pri Sv. Ivanu. Danes, dne 29. t. m., se bo vršilo pri Sv. Ivanu v „Narodnem domu“ predavanje, ki ga pri-ređi „Slovenska Čitalnica“ kot prvo v tr-žaški okolici. Predaval bo g. dr. Kisovec „O Parizu“. Ker se je predavatelj dlje časa mudil v Parizu in ker bo predavanje nazorjeno s 130 krasnimi skloptičnimi sil-kami, se nam obeta zelo zanimiv večer. Zato vabimo vse ukaželjne Svetoivančane, da se predavanju udeležijo v velikem številu. Če ljudje pokažejo za to kaj zanimanja, bo „Čitalnica“ tudi v bodoče prirejala predava-nja pri Sv. Ivanu. Začetek ob 8.30 zvečer. Vstopnina samo 10 vin.

Tržaška mala kronika.

Trst, 28. oktobra.

K dvojnemu umoru v ul. Punta del forno. — Na policijski komisarijat v Starem mestu je prišel 21letni Anton Store, mor-nar, rodom iz Splita, ki je izgnan iz Trsta. On je baje tisti, ki je prvi dal povod onemu groznemu dogodku, ki se je zgodil v soboto ponoči v imenovanji ulici, ker je prvi udaril s pestjo Rončevića, ki je potem potogetil iz žepa nož in z njim udaril po na-padalcih. Store je na komisarijatu pokazal jopič, ki je bil na več krajih prerezan z no-žem, in je izpovedal, da mu je jopič tako presekal Rončević tisti večer, posreči pa da ga ni zadel do živega. Možakarja so na policiji pridržali v zaporu in ga izroče pre-iskovalnemu sodniku.

Znatna žepna tatvina. Trgovec z manufakturnim blagom Ernest Pittani je večeraj popoldne sedel pred kavarno Fabris in mu je neznan tat izmeknil iz žepa denar-nico, v kateri se je nahajalo 800 K denarja in neke listine. Tatvina je bila naznanjena policiji.

Tatvina v Starem mestu. Danes po-noči sta se klatila po Starem mestu 16letni trgovski vajenec Olivier Pressel, stanujoč v ul. Madonna del mare šte. 18, in 16letni brivski učenc Karel Moscheni, stanujoč v ul. Risorta št. 13. Krenila sta tudi v tolea rančno hišo v ul. Fornelli. Tam se je jim-pnoodila lepa prilika, da sta ukradla neki prostitutki torbico, v kateri je imela shra-njenih 360 K, vse prihranke od svojega ža-lostnega zaslužka, ter zlat prstan in dolgo zlato veržico, nakar sta izginila. Ženska pa

je kmalu prišla na sled tatvini in nemu-doma obvestila policijo, ki je v kratkem imela mlada tatova v svojih rokah, ne pa ukradenega denarja in zlatnine, kar sta zli-kovca gotovo poskrila.

Vojaški begunec aretiran. — Josip Golob, rodom iz Tržacan, je bil potrjen k 17. pešpoiku v Ljubljani, a je pobeagal prve dni tekočega meseca. Bil pa je tako ne-previden, da je prišel v Trst in tu so ga snoči zalotili v bližini ulice della Ferri-eria in ga potem izročili vojaški oblasti.

Zaradi goljufije. Anton Barakovič, star 28 let, rodom iz Zadra, kurjač, stanuo-joč v ul. Molin a vento št. 4, je kupil pri tvrdki Gasser & Pisk obleko, vredno 55 K. Plačal je na račun 24 K, a potem ga ni bilo več blizu. Tvrdka je stvar ovadila po-liciji, ki je Barakoviča zasledila in ga are-tirala.

Pretep. Včera j ponoči je bila v nekem bifeju v ul. Barriera vecchia večja družba pivcev, med katerimi je nastal prepri. Ko-nec prepira pa je bil, da so si pošteno sko-čili v las. Dva, neki Ivan Čan, mizar, in pa težak Marij Rossauer, sta bila celo precej težko poškodovana, da sta morala v bolnišnico, kjer so ju obvezali in potem iz-pustili domov. Kdo je bil napadalec, seveda ni vedel nihče.

Nevaren ljubimec je 56letni delavec Peter Varquez, rodom iz Bohinjske Bistrice. Možakar dela vso čast svojemu španskem imenu, kajti vzlic svojim 56 letom je vroče-krven, kakor kak srednjeveški španski vitez. Varquez je imel namreč ljubimko, neko Klementino Breličovo, ki stanuje v ul. della Fabbrica št. 5, s katero pa se v zadnjem času nista razumela prav dobro. Ali je bil možakar ljubosumen, ali kaj, ali mu je morda Breličeva delala rogove, ali je bilo kaj drugega, kar ni ugažalo vročekrvnemu Petru: stvar je bila taka, da je večeraj po-grabil revolver in hotel znjnim ustreliti Bre-ličovo. Ženska je vsa prestrašena prišla na policijo in ovadila svojega ljubimca, da jej je grozil s smrtjo. Policija je nato aretirala Vasqueza in je našla pri njem cel arzenal orožja: dva revolverja, dve bodalci, pištolo in veliko patron. Mož bi bil z njimi lahko postrelil vse ženske, kolikor jih je poznal. Da bi v svoji vročekrvnosti res ne storil kaj podobnega, so ga dali na hladno, kjer se mu menda vsaj za nekaj časa ne-koliko ohladi njegova prevroča špansko-bo-hinjska kri.

Umrl je v bolnišnici danes zjutraj 21-letni ladijski kurjač Ivan Godes, stanujoč v ul. Guardia, št. 1, ki ga je dne 21. t. m. v ul. Punta del forno zabodel njegov tovariš Ivan Collarig.

Varujte se pokvarjenih jestvin! — Te dni je državna policija obvestila mestno tržno nadzorništvo, da ima neki težak skri-tin v svojem stanovanju 500 škatljic sardin, da bi jih prodajal na drobno. Odkod so prišle te sardine, ni bilo znano. Tržno nad-zorništvo je dalo po svojih organih preiskati stvar in dognalo se je, da je šlo za pok-varjeno blago, da so bile sardine v večini škatljic že kolikor toliko nagnite. Tržno nad-zorništvo je dalo zapleniti vse blago in potem uničiti. Zaplenilo pa je tržno nadzor-ništvo v nekem skladišču piva še 20 za-bojev, v katerih se je nahajalo okoli 2000 škatljic sardin. Preiskava je dognala, da je bilo še prej, preden je bila podana ovadba, prodanega več takega blaga in so se tudi nekatere osebe pritožile pri tržnem nadzor-ništvo, da je bilo blago pokvarjeno. Zna-čilno pri vsej stvari pa je bilo to, da je bilo ime tovarne na vseh škatljicah preko-sitrano, da ga ni bilo mogoče čitati.

Mestna zdravstvena oblast pozivlja ob-činstvo, naj pazi, ko nakupuje take jestvine, ker more tudi najmanjša količina pokvarje-nega konserviranega mesa ali rib povzročiti zastupljenje z najhujšimi posledicami, — da, celo s smrtjo.

Sportne stvari.

Rekord za „Jugoslovansko prvenstvo 1913“.

Rekord: 100 km v 2 urah 51 mi-nutah 27 sekundah.

Zanimanje, s katerim spremlja naše ob-činstvo vsakoletno ponovitev kolesarske borbe za „Jugoslovansko prvenstvo“, je živi dokaz, kako se zanima za razvoj sloven-skega športa. Velika množica je prišla v ne-deljo ob pol 11 k startu na Proseku, in rado-vedno je čakala na znamenje odhoda. Točno ob 11 in četrt je startuel g. Emil Firm spro-žil samokres. Skupina 13 čilih mladeničev, ki so prišli iz Dalmacije, Zagreba, Gorice, Krasi in Trsta, (Ljubljana žalibog ni bila zastopana), da si izvojujejo značaj jugoslo-vanskega prvaka, se je spustila v dir. Kro-nometrist nam je povedal pozneje, da je instrument registriral nič manje nego 40 km na uro!

Po vseh vaseh ob progi je občinstvo navdušeno pozdravljalo dirkače, izlasti pa

Turške srečke

so najbolj zanimiva loterija. kajti vsaka srečka mora zadeti! Prospekte razposilja Češke industrijske Banke glavno zastopstvo v Ljubljani.

dobroznaneža Tržačana g. Šiškočiča. Po lepi ravnini, ki vodi proti Tržiču, je ta hitri tempo vendar nekatere utrudil, ki so začeli zaostajati, močna kolona 9 dirkačev je pa vozila pod vodstvom Šiškočiča urno naprej. Pri Tržiču je prevzel vodstvo Dalmataec g. Osanović ter se skušal oddaljiti od drugih, kar se mu pa ni posrečilo. Tako so vozili v skupini skozi Tržič proti Zagradu. In tu, ravno ob prvem križepotju se je zgodila pogreška, vsled katere je večji del dirkačev zavozil po nepravilni poti? Le Šiškočič, Osanović Ostrovska in Brišček so skušali ubežati onim, ki so se vsled pomote morali vrniti! Toda ti so jih pod vodstvom odličnega hrvaškega prvaka g. Kantocija dohiteli zopet pri Moraru! V Furlaniji, kjer so slabe, prašne ceste, se je hitri tempo nekoliko ublažil.

Na ovinku pri Krmlau je bilo določeno davilo za prvega, ki prevozi tamkajšnji cilj. Tristo metrov pred ciljem je prevzel vodstvo Ostrovska, a za njimi kol. Šiškočič in Kantocija za sicer izredno, nagrado. Zmagal je končno Kantoci nad Šiškočičem, ki je zaostal za četrta mesta. V Krmlau je bila preskrbljena kontrola ter so se nudila dirkačem okrepljena, toda dirkači, posebno prvaki, niso hoteli zamujati časa in so vozili brez postanka dalje s srednjo hitrostjo, vedno v skupini proti Medelji blizu Romansa, kjer je moral vsled nekega defekta kolesa odstopiti eden najnevarnejših konkurentov, Osanović, da brzo popravi kolo. Ostali dirkači prve skupine so uporabili to priliko, da so urneje vozili ob progji Zagrad-Tržič. Ker so tu našli zaprte železniške zatvornice, so morali iti peš čez žel. progo, onkraj pa zopet na kolo in pod Šiškočičevim vodstvom dalje proti Devinu, kjer postaja cesta vedno bolj napeta. Šiškočič je tu z naravnost ču dovito silo ubežal skupini, in ostali so se spustili v divji dir za njim, toda brezuspešno. — Edini, ki je obvladoval vsaj nekaj časa to Šiškočičevo „tour de force“, je Zagrebčan Kantoci. — Med njima se je sedaj začel dvoboj za prvenstvo. Vkljub klancu sta vozila s hitrostjo nad 30 km na uro! Pri Sv. Križu, v zadnjem klancu je napel Šiškočič vse sile in takrat ne brezuspešno. Ob burnem odobravanju mnogoštevilnega občinstva in ob zvokih narodne himne je pretezal kot zmagovalec cilj v 2 urah 51 min. 27 sek. — Vozil je torej povprečno celo progo s hitrostjo 34 km 600 m na uro!

Zmagovalci so sledeči:
II. Milan Kantoci, „Orao“ (Zagreb) 2, 51, 27¹/₂; III. Ostrovska Ivan, „Balkan“ 2, 51, 34¹/₂; IV. Soštarko Kazimir, „Orao“ 2, 55, 5¹/₂; V. Suban Viktor, „Ilirija“ (Gorjansko) 2, 58, 30¹/₂; VI. Brišček Gvidon, „Balkan“ 3, 1, 5¹/₂; VII. Petelin Josip, „Danica“ (Gorica) 3, 3, 4¹/₂; VIII. Sekulič Stjepan, „Orao“ 3, 4, 5¹/₂.

V maksimalnem času so nadalje došli: Osanović Petar, Ostrovska Josip, Avanič Mihajlo, Metlika Rudolf.

Po končani dirki so vsi odšli z godbo na čelu na veselilni prostor, kjer je predsednik Jurije, g. učitelj Petrovec, po kratkem posvetovanju proglasil izid, nakar je predsednik kol. dr. „Balkan“ ob vsestanskem odobravanju razdelil dirkačem nagrade. Sledila je prosta zabava in ples, ki je trajal do pozne ure. —S.—

Slovensko gledališče v Trstu.

V soboto, dne 1. novembra, na dan vseh svetnikov, se uprizori kot popoldanska predstava ob 3.30, dnevu primerna ljudska igra

MLINAR IN NJEGOVA HČI.

Glavne vloge so v rokah gg. Dragutinovića, Toplaka, Kovačiča in Boleslavskega ter gospe Mitrovičeve, Dragutinovičeve in Železnikove.

Zvečer se po dolgem premoru zopet prekrasna Audranova opereta **PUNČKA.**

Ta opereta je dosegla na našem odru popoln uspeh in bo gotovo ugajala. Predstava je izven abonenta.

V nedeljo popoldne ob 3.30 se pole posledajkrat sijajno uspela **LOGARJEVA KRISTA.**

Ta krasna opereta je vzbudila pri svoji reprizi splošno priznanje. Opozarjamo zlasti okoličane, ki niso mogli prisostvovati večernim predstavam, na to krasno opereto.

Nedelja zvečer pa bo posvečena največjemu klasiku vseh stoletij. Vprizori se namreč prvič na našem odru znani Shakespearjev

OTELLO.

Glavne vloge so v rokah gg. Toplaka, Dragutinovića, Mitrovičeve in Železnikove. Prvič nastopi v ulogi poročnika Kassija do sedanjih ljubimcev osješkega gledališča, gosp. Lhotski.

Predstava je v abonementu. Vstopnice in sedeži so v razprodaji pri dnevni gledališki blagajni v „Narodnem domu“ (glavni vhod).

Društvene vesti.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“. Danes zvečer ob navadni uri sestanek. Sklepnost potrebna!

Kolesarsko društvo „Balkan“ v Trstu se pristrčno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je „Jugoslovanska dirka“ uspela tako sijajno, posebno pa sledečim: g. Ribičiču, učitelju šole CMD v Krmlau, g. Viadku Ternovcu za motor, g. Viljemu Maroliju kot opazovalcu dirke na vsej progji in razsodišču na cilju, ki so ga tvorili gg. Ciril Petrovec, učitelj šole CMD šole v Trstu, Ivan Počakaj in Emil Firm in so tudi skrbeli za red na cilju, tako da se ni pripetila nobena nezgoda. Istotako se zahvaljujemo bratskim kol. društvom „Orao“ iz Zagreba, Ciklo klub „Split“ iz Splita in „Ilirija“ iz Gorjanskega za udeležbo.

Ples šentjakobske mladine. Vabljeni je vsa mladina pri Sv. Jakobu, posebno pa

Ko smo šli včeraj slučajno po ulici Cavana, smo zagledali ravno pred škofijsko palačo gručo ljudi, ki se je gibala skoraj nervozno.

Se je li pripetila kaka nesreča? smo se vprašali. Morebiti samomor ali pa ubojstvo?

Vprašali smo za informacijo. Nihče ni odgovoril. Kaj se je vendar pripetilo? Nikaka nezgoda! Gospod Jakob Hirsch likvidira prostovoljno vse blago, ki se nahaja v njegovi prodajalni steklenici in sicer po takih cenah, da se ljudje kar terejo, da si nakupijo različnih predmetov.

Dober tek

Je in ostane glavna reč. Kdor ne čuti volje do jedi, naj rabi „Emulzijo Scott“, katera je že več desetletij izborna krepijo, ki pospešuje tek. Nasprotno od navadnega ribjega jetrnega olja je „Emulzija Scott“ jako okusna in lahko prebavna, tako, da ne dela težkoč nikomur. „Emulzija Scott“ krepiča organizem in vzbuja istočasno naravno potrebo hrane, vsled česar zadobijo tudi navadne jedi izborni okus. „Emulzija Scott“ iz ribjega jetrnega olja donša neizmerne koristi, toliko otrokom kolikor odraslim. Ista je sestavljena iz uspešnih snovi ter se lahko zauživa poleti in pozimi.

Cena originalni steklenici, ki se dobiva v vseh lekarnah Kron 2.50. Ako se pošlje 50 vinarjev v znakih trdki „Scott & Bowne G. m. b. H. Dunaj III., ter se ob tej priliki sklicuje na ta oglas, pošljemo potom ene lekarnice, in sicer samo enkrat, steklenico emulzije „Scott“ za poskušajo. (12)

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu

registrirana zadruga z omejeno zav.

sprejema hranilne vloge 4 1/2 % in jih obrestuje po 4 1/2 %

po 4 1/2 % na dvamesečno, po 5 % na šestmesečno odpoved; daje zadružnikom posojila po 6 % na poroštvo ali na vknjižbo proti odplačevanju v mesečnih, četrletnih ali drugače določljivih obrokih. Urađuje se vsak delavnik od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne. V lastni hiši — ulica Torre bianca št. 21.

Julio Meinl uvoza kave

Filijalka se nahaja od sedaj naprej v Trstu, Via Ponterosso št. 4.

ZDRAVNIK

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos) orđnuje na svojem stanovanju v Trstu, Corso št. 12 od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne. TELEFON 177/IV.

Dr. PEČNIK

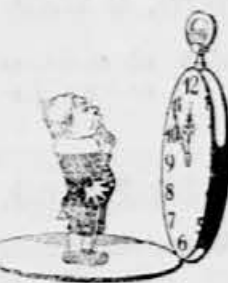
(Dr. PETSCHNIGG)

TRST, VIA S. CATERINA STEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni 8—9 in 2—3 in špecialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11 1/2—1 in 7—7 1/2.

Najnovije **kravate** srajce, ovratniki itd. **BOHINEC & Co** TRST ul. Ponterosso št. 8.

SLOVENC! Vaš narodni zlatar in urar **Alojz Povh** se nahaja na trga Barriera 3.

„BERSON“

Gumi-podpetnik

Gumi-podpetnik

nosi vsakdo, ki da na eleganco in prijetno hojo.

nosi vsakdo, ki da na eleganco in prijetno hojo.

Berson-Werke Dunaj VI.

Berson-Werke Dunaj VI.

! VELIKANSKO IZBIRO !

najde, kdor hoče kupiti

za majhen denar poljubne narejene

MOŠKE OBLEKE

Ranglan, površnike in zimske suknje; pri tvrdki

RICHTER & GLASER

TRST - Corso št. 37 (nasproti kavarni „Al Corso“ - TRST)

Ker izdelajeva omenjene predmete toliko za moške kakor za deške sama, nama je omogočeno prodajati isto po tako nizki ceni, da je vsaka konkurenca izključena. Priporočava torej slavnemu občinstvu, da naj vsakdo pred nakupom obišče najlno trgovino ter ostajava z odličnim spoštovanjem

Solidna postrežba.

RICHTER & GLASER.

odbor zadnjega plesa, kakor tudi lanjski odbor na sestanku, ki se bo vršil v petek, 31. oktobra, ob 8.30 zvečer v dvorani Delavskega konsumnega društva. — Sklicatelj.

Novo društvo. C. kr. namestništvo je sprejelo na znanje pravila novoustanovljenega delavskega zbornega odbora „Zarja“ s sedežem v B.lovicih.

Društvo kmetijskih učiteljev iz južnih avstrijskih kronovin vabi k odborovi seji, ki se bo vršila v nedeljo, dne 2. novembra 1913, dopoldne ob 11 v prostorih hotela Tratnik (Zlata kaplja) v Ljubljani, Sv. Petra cesta. Dnevni red: 1) Poročilo odstopnega načelnikstva. 2) Volitev novega načelnikstva (načelnika, podnačelnika in poslovođe) v smislu § 6. društvenih pravil z veljavo do prihodnjega obnega zborna. 3) Sprejem izjavljajočih in podpornih članov. 4) Posvetovanje o uredbi slovenske strokovne terminologije. 5) Posvetovanje o uredbi katastra za širokovne službe. 6) Slučajnosti.

Z ozirom na važnost posvetovanja se ne vabijo samo odborniki, temveč tudi člani društva k polnoštevilni udeležbi. Gospodje odborniki pa, ki se ne bi mogli udeležiti seje, naj vpošljejo svoje pismene nasvete k posameznim točkam dnevnega reda.

Akadem. društvo slov. agronomov „Kras“ na Dunaju priredi svoj prvi redni občni zbor dne 3. listopada ob 8 zvečer v gostilni „Jaitner“ XVIII. Ladenburgg. 16. Gospeje dobrodošli.

Moška podružnica CMD v Trstu. Odborova seja se bo vršila danes v sredo ob 7 zvečer v pisarni g. odv. dr. Abram. Vsi gg. odborniki naj se gotovo udeležijo te važne seje.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju bo imelo svoj občni zbor v ponedeljek, dne 10. novembra, v pisarni g. dvornega in sodnega odvetnika dr. St. Lapajne, na Dunaju I. Bräunerstrasse št. 10 ob 6 zvečer. Dnevni red: 1) Poročilo odborovo (tajnikovo in blagajnikovo), 2) Poročilo preglednikov, 3) Volitve, 4) Slučajnosti.

Ako zbor ne bo sklepčen ob določeni uri, se bo vršil uro kasneje ob vsakem številu navzočih udeležencev.

Nar. delavska organizacija.

Odborniki in zaupniki raznih skupin pri Sv. Jakobu, zlasti pa odborniki in zaupniki tamkajšnje podružnice, so vabljani na važen sestanek, ki bo v petek ob 7 zvečer v društvenih prostorih NDO pri Sv. Jakobu.

Na današnje sejo deželnega odbora so vabljani poleg odbornikov tudi namestniki, to pa zato, ker je na dnevnem redu zelo važna točka: „Pravila deželne centrale NDO.“

„Zarja“ nam na naše vprašanje, kdaj, s kom in kje je bil tov. Brandner govoril v Sežani o krumirstvu, ki bi ga bila pripravljena NDO uprizariti v slučaju stavke socijalnih demokratov, ni odgovorila, pač pa še vedno trdi, da vsiraja pri prvotno pisani notici. Torej dokazov za svoje brezmišelnost laži nam ni podala, kar je pač njena navada.

Storila pa je nekaj, s čimer pravzaprav sama priznava, da je lagala, in sicer s stavkom, da ona smatra to stvar za definitivno končano. Seveda, ker se z lažjo ne upa spuščati v nadaljno razmotrivanje, zakaj, kdor z lažmi posega v stvarno razpravljanje, mora popolnoma podležiti. Ker pa bi bilo to za „Zarjo“ presramotno in preponižno, se raje skriva poprej za grmičevje. S svojega stališča ima tudi pravo.

Resnici na ljubo ponovno konstatiramo, da tov. Brandner sploh še nobenega sestanka ni imel v Sežani, torej tudi ni mogel o onih stvareh govoriti. Pa če bi ga bil res imel in če bi bil na njem res govoril o tem, o čemer piše „Zarja“ s tako slastjo, bi se ne opravičeval, marveč bi odgovoril, da izgovorjenih besedi ne preključa in da vsiraja pri trditvi, da je v slučaju, da uprizaro socijalni demokratje štrajk proti delavcem — članom NDO, celo dolžnost „Nar. delavske organizacije“, da gre v takem slučaju podjetnikom na roko in da s tem zlomi štrajk delavcev proti delavcem, zakaj današnji časi zahtevajo solidarnost vseh izkoriščanih s'ojev in je boj, ki ga uprizarjajo socijalni demokratje napram slovenskim delavcem, ki slučajno niso njihovega mišljenja, naravnost vreden najstrožje obsodbe.

„Zarja“ in pa njen nabrežinski dopisnik naj si to dobro zapomita.

DAROVI.

— Ženski podružnici CMD v Trstu je daroval g. Zvonko Furlan K 1. Denar oddan na pristojno mesto.

— Gospod Peroci, mizar pri Lloyd, je nabral K 990 pri tovariših delavcih za magdalensko podružnico. Denar hranil blagajnik.

— Nabiralniki za podružnico CMD pri Sv. Jakobu so dali: koncem avgusta t. l.: v gostilni „Delavskega konsumnega društva“

pri Sv. Jakobu K 1730, v gostilni društva „Jadrani“ K 1525; koncem septembra t. l.: v gostilni „Delavskega konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu K 1896. Nadalje je daroval g. Pahor K 5. Vsem darovateljem se odbor najpristrčneje zahvaljuje.

Vesti iz Goriške.

Sežanski „Sokol“ ima v novembru redne pevske vaje i. s. ob sredah ob 7.30 zvečer za pevce, ob četrtkih ob 8 zvečer za pevke. Vabi tem potom k vajah. Obenem naznanja lokalnim društvom, da priredi dne 22. februarja 1914 svoj II. notranji nastop.

Na dvorazredni obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu se prične novo šolsko leto dne 4. novembra t. l. Vpisovanje onih obrtnih in trgovskih vajencev, ki se še niso oglašili pri županstvu v Solkanu, bo dne 4. novembra od 11 do 12 v pisarni šolskega vodstva v Solkanu. K vpisovanju je treba prinesiti zadnje spričevalo ljudske, oziroma katere druge šole.

Iz Mavhinj. Vesela družba je nabrala znesek K 644 ob priliki krsta Anice Urdihove pri gosp. Urdihu v Mavhinjah. Živeili!

Druge slovenske dežele.

Spodnje Koroško. Slavje povodom stoletnice velike bitke pri Lipskem se je praznovalo tudi pri nas. Seveda se tega nismo mogli očitno veseliti, ker ga je vzele v zakup naša nemškutarja. Povsod v večjih krajih so oznanjevali lepaki, da prevzamejo ves sranžma za ta slavja nemška „obrambna“ društva, kakor Turnverein, Südmärka in Schulverein. Namen je bil prozoren: potisniti Slovence ob zid in jih vladi denuncirati kakor — srbčile. Normalen človek bi mislil, da se bojo naši Nemci in nemškutarski podrepaniki naj ta dan cedili od patriotizma kaj še! V Velikovcu sem slišal na lastna ušesa govor župana na množico, zbrano pred mestno hišo na glavnem trgu. Poslušal sem pazljivo, a da bi bil le enkrat slišal kako besedico o Avstriji, o cesarju, o Rusih, ki so nam bili prišli na pomoč, o naših vojaki, ki so se tam bojevali — ne morem trdit. Ves govor se je sukal samo o tem, da so združeni Nemci bili tisti

kerlici, ki so krepko branili svojo „teure deutsche Erde“ in zlomili Napoleonovo s'lo. Zaključil je svoj „patriotičen“ govor s pozivom, naj se Nemci, kakor padli nemški vojaki pri Lipskem, postavijo v bran „sovrážniku“ tu ob ogroženi zemlji. S heliklici so dali duška svojemu vzradoščenju, zbrano pevsko društvo pa je zapelo potem „Wacht am Rhein“.

Na povelje učiteljev se je odkrila šolska mladina in bliže zbrana množica, ter zamaknjeno poslušala to nemško bojno pesem. Korakali so jo potem v nemško telovadnico in tam nadaljevali svoje „patriotične“ ekskurzije. Zapeli so tam tudi tisto mično pesmico, kjer se nahaja tale lepa vrtica: Tod dem Franzmann u. den Slaven! Da je bilo vse mesto v frankfurtarskih zastavah, je samo ob sebi razumljivo. In kakor v Velikovcu, je bilo slavje povsod v naših nemškutarskih gnezdih na Spodnjem Koroškem. (V Važenburgu, kjer prebivajo skoro sami Slovenci, je dala tamojnja šulferajska podružnica celo zaneti kresove v čast vse-nemštvu). — Menda je prišel program za to slavje od našega vsegamogočnega Volksrata!

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 vti. beseda. Najbolje likane besede računaj vsi. Najmanjša pristojbina 40 vti. Plača se takoj izročitvenemu oddelku.

Hiša z gostilniško koncesijo, s hlevom za konje in vrtom se proda ali da v najem v Sežani ob glavni cesti. Za pogoje je vprašati pri „Posojilnici“ v Sežani. 2501

Proda se na Colu posestvo, ali pa tudi posamezni deli zemljišča. Oglasiti se je pri Posojilnici na Opčinah. 2503

Novo pekarno uljudno priporočila slavn. občinstvu Andrej Novak. Trst, sv. M. M. zgornja 33, hiša Erešević — Najfinejša moka. — Sprejemna pečivo. 2418

Meblovana soba solinčna, vhod na stopnicah, se odda takoj v ulici Ruggero Manca 11, vrata 8. 2476

Mebilirana soba s hrano se odda takoj pri mali družini. Ulica Commerciale 9, prvo, vrata 33. 2491

Kupujte Nar. kolek!

Poročna soba, zelo lepa, moderna, solinčna, Kron 320 —. Šivalni stroj, tudi za pletenje. Polovična cena. — Ulica Rapicio 8, I. desno. 2510

Elegantno meblirana soba za K 24 me ečno se odda. Ulica Rapicio šte. 8, I. nadstr., desno. 2511

Sprejme se takoj pekarskega učenca od 15 do 16 let s plačo. Pekarna ulica Solitrio šte. 8. 2494

Na stanovanje in hrano se sprejmejo gospodje v bližini Narodnega doma. Natančneje se poizve v ul. Coroneo 9, II. nadst., vrata 8. 2495

Izvežbana kuharica z dobrimi izpričevali išče primerno službo. Gre tudi na deželo. Naslov pove in-seratni oddelček Edinosti. 2496

Vsi trgovci prodajajo z dovoljenjem kraljevske prečišče mesto v Sežani v občinskem hlevu na Opčinah. 2497

Meblovana soba se takoj odda v najem. Skorklja S Peter šte. 82. 2498

Soba lepo meblenovana eventuelno s hrano, razgled na ulico, se takoj odda. — Ulica Acquedotto št. 38, vrata šte. 11. 2499

Odda se takoj meblenovana soba. Ulica Molin grande 44, II., vrata 8. 2500

Osmica je odprta v Rocolu na hribu (za to-vimi vojašnicami) pri Cinku. (2504)

Rudarje išče rudnik „Adrija“ v Britofu pri Divači. 2505

Ivan Germek (nasl. Ribarič) priporoča za loge vsakovrstnega ognja drv in petroleja po nizki cen. Pošilja tudi na doma. Trst, Via Squero nuovo 15, Telefon 2273. 2403

Lozer Ivan, klepar priporoča cenj. občinstvu svoje delavnice s prodajo vsakovrstnih kleparskih izdelkov. Izvršuje vsako naročilo in popravo v delavnici ali izven po zmerah cenah. Ulica Sette Fontane št. 34. — Svoji k svojim! 2440

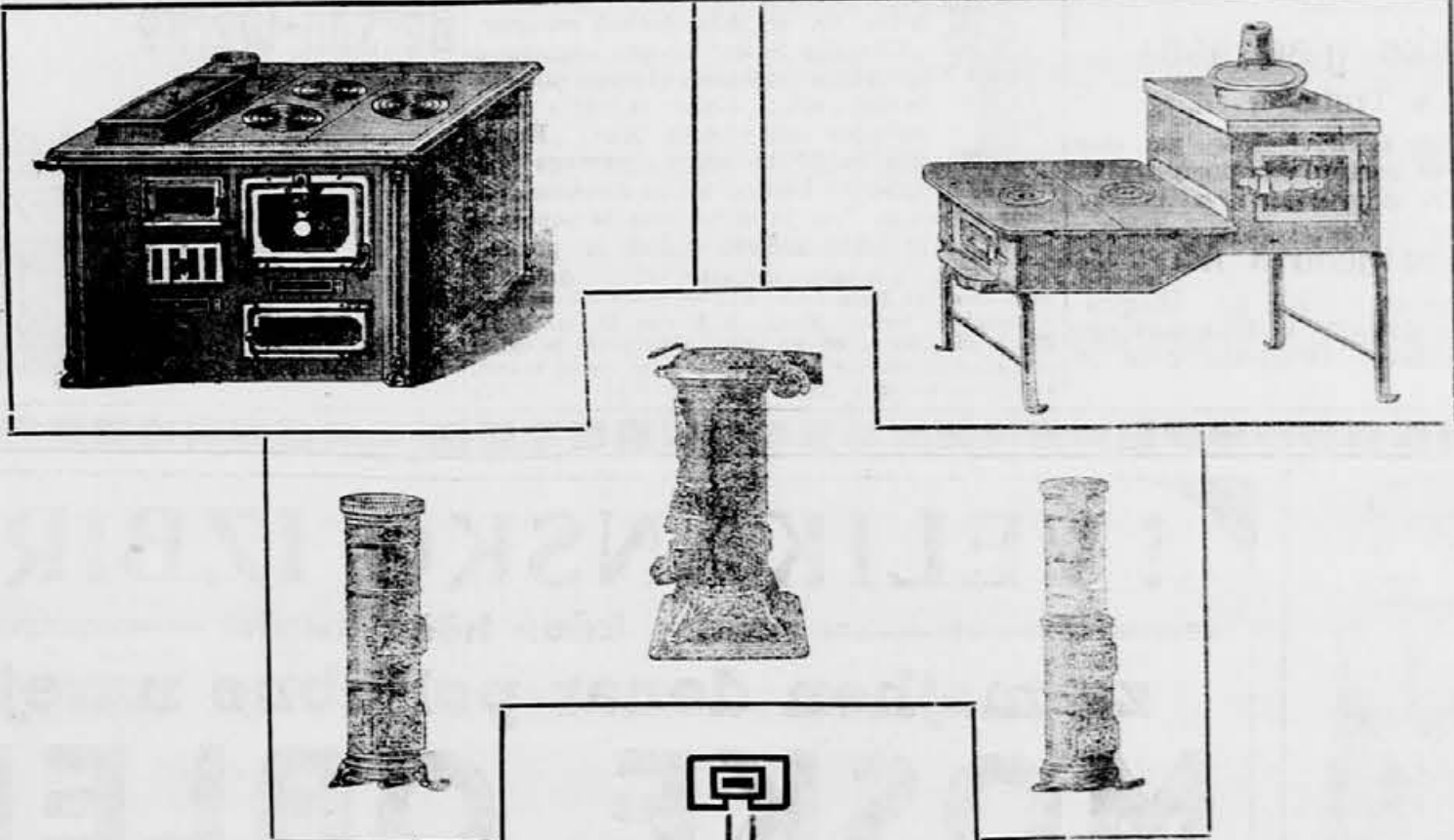
Meblovana soba se odda brez hrane v ulici Commerciale šte. 11, III. nadstropje. 2507

Priporočljiva turdka.

V čevljarnici ALBERT RAUBAR na Pročevlje avstrijskih in nemških tovarov. Ročno delo. Sprejemajo se popravila. — Izdeluje se naročene čevlje po meri. Če na ugaja se lahko zamenja ali pusti. Cene stalne in zmerne. 2502

VELIKA ZALOGA ŽELEZNINE in KOVIN

Trst, ul. G. Carducci 26

Štedilniki Peči

(Sparherd) vseh oblik in velikosti iz litega železa in iz blehovine v veliki izbiri